

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Marka Bedřicha a soudkyň JUDr. Hany Veberové a JUDr. Jitky Hroudové v právní věci

žalobce: **Mgr. et Mgr. J. M.,**
bytem v P. 3, B. 694/108,
zastoupeného Mgr. Filipem Hajným, advokátem
se sídlem v Praze 2, Rubešova 83/10

proti
žalované: **Pražské strojírny a. s., IČ 60193298**
se sídlem v Praze 9, Vínohrady, Mladoboleslavská 133,
zastoupené Mgr. Ester Šamajovou, advokátkou
se sídlem v Ostravě, Křížkovského 10/617

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 10. 2019 ve věci zamítnutí odvolání žalobce proti rozhodnutí žalované o žádosti o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

takto:

- I. Rozhodnutí představenstva žalované ze dne 30. 10. 2019 o odvolání žalobce proti rozhodnutí žalované o odmítnutí žalobcovy žádosti ze dne 20. 9. 2019 o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v částce 15 342 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Filipa Hajného, advokáta.

Odůvodnění

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí představenstva žalované společnosti ze dne 30. 10. 2019, které lze podle jeho obsahu kvalifikovat jako rozhodnutí o zamítnutí odvolání žalobce proti rozhodnutí (dopisu) žalované ze dne 30. 9. 2019, jímž se žalovaná vyjádřila k obsahu žádosti žalobce ze dne 29. 9. 2019 o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“). Předmětem žádosti žalobce bylo poskytnutí následujících informací: *„všechny smlouvy uzavřené mezi žalovanou a advokátem JUDr. Květoslavem Hlínou a mezi žalovanou a spol. HSP & Partners, advokátní kancelář, v.o.s., za období od roku 2014 až do současnosti. Žalobce v žádosti požadoval plné znění těchto smluv a u každé smlouvy o uvedení informace zda je platná a v jakém finančním rozsahu byla čerpána.“*
2. Žalobce v podané žalobě zrekapituloval obě písemnosti, kterými žalovaná reagovala na žalobcovu žádost. V prvním dopise ze dne 30. 9. 2019 žalovaná uvedla, že se nepovažuje za osobu povinnou podle zákona o svobodném přístupu k informacím, neboť u ní nepřevažují znaky veřejné instituce a požadované informace žalobci neposkytla. Dále žalovaná uvedla, že vyžádané a neposkytnuté informace podle jejího názoru naplňují definiční znaky obchodního tajemství, jehož ochranu zákon o svobodném přístupu k informacím výslovně připouští.
3. Žalobce podal proti uvedenému dopisu odvolání, ve kterém odkazoval na nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 3. 2018, sp. zn. I. ÚS 1262/17, dostupný též na www.usoud.cz, kterým aproboval závěry Městského soudu v Praze a Nejvyššího správního soudu o tom, že společnost Pražská plynárenská, Servis distribuce a. s., je povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Žalobce proto logicky dovodil, že ze stejných důvodů je povinným subjektem i žalovaná, neboť i u ní převažují znaky veřejné instituce včetně jejího účelu, jímž je výroba kolejových konstrukcí a vyhybavých systémů pro veřejnou tramvajovou dopravu ve městech. Ochrany obchodního tajemství se povinný subjekt může dovolávat podle názoru žalobce pouze za podmínky, že v souladu s § 15 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím uvede, kdo vykonává právo k obchodnímu tajemství, což žalovaná rovněž nesplnila. Vzhledem k tomu žalobce v odvolání požadoval, aby mu informace byly poskytnuty.

Žalobní body

4. V bodě 2 podané žaloby žalobce formuloval konkrétní žalobní body. V prvé řadě namítal, že žalovaná je povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím, což vyplývá z recentní judikatury správních soudů a Ústavního soudu. Povinným subjektem je podle této judikatury ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím mj. společnost Pražská plynárenská, Servis distribuce, a. s., neboť tato společnost je nepřímou (prostřednictvím dalších společností) ovládána veřejnoprávní korporací – Hlavním městem Prahou. Žalobce ve věci požaduje informace od žalované jako společnosti, která je ve vlastnické struktuře ještě o jeden stupeň blíže hlavnímu městu jakožto veřejnoprávní korporaci, neboť stoprocentním vlastníkem žalované je Dopravní podnik hl. m. Prahy. Žalovaná naplňuje podle žalobce znaky veřejné instituce i podle pětistupňového testu, který Ústavní soud vymezil již v nálezu ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06 (známý jako „nálezy Letiště Praha“). Jednotlivé body tohoto testu spočívají v posouzení povahy zakladatelského jednání, hledisko osoby zřizovatele, subjekt vykonávající vliv ve vztahu ke kreaci orgánů, existence veřejnoprávního dohledu a účel

založení. Žalobce v podané žalobě dovodil, že byly splněny všechny body uvedeného testu a povahu žalované v souladu s judikaturou Ústavního soudu je nutné označit za veřejnoprávní.

5. Žalobce také v podané žalobě reagoval na námitku žalované, že informace požadované žalobcem není možné poskytnout, jelikož se jedná o obchodní tajemství. Žalobce namítl, že žalovaná nijak neprokázala, a ani se o to nepokusila, že vyžádané informace skutečně naplňují všechny zákonné definiční znaky obchodního tajemství. Tuto námitku označit žalobce za účelovou a právně neopodstatněnou s tím, že požadované informace nemají nikterak citlivou povahu.
6. V závěru žaloby formuloval žalobce konečný návrh, jímž se domáhal, aby soud zrušil rozhodnutí představenstva žalované ze dne 30. 10. 2019 jakož i rozhodnutí žalované ze dne 30. 9. 2019 o odmítnutí žádosti o informace. Žalobce také navrhl, aby soud uložil žalované poskytnout žalobci plné znění všech smluv uzavřených mezi žalovanou a advokátem JUDr. Květoslavem Hlínou a mezi žalovanou a HSP & Partners advokátní kanceláří v. o. s. za období od roku 2014 do současnosti, s uvedením u každé smlouvy informace o tom, zda je platná a v jakém finančním rozsahu byla čerpána, a to vše v elektronické podobě ve strojově čitelném formátu do datové schránky žalobce.

Vyjádření žalované k žalobě

7. Na výzvu Městského soudu v Praze žalovaná dne 26. 2. 2020 sdělila, že se v době vyřízení žádosti žalobce o podání informace nepovažovala a dosud nepovažuje za povinný subjekt podle zákona o svobodném přístupu k informacím. K věci samé žalovaná nevede žádný spisový materiál, který by bylo možno soudu předložit. Má pouze založenou obdrženou žádost žalobce, dále podání, jímž byla tato žádost vyřízena, obdržené odvolání žalobce a další podání, kterým reagovala a vyříдила i toto odvolání. Dále kromě dokladů o odeslání obou písemností žalobci žádný spisový materiál žalovaná nevede.
8. Ve vyjádření k obsahu žaloby žalovaná uvedla, že s podanou žalobou v žádném případě nesouhlasí a považuje ji za neopodstatněnou. Věcnou argumentaci žalobce, ačkoliv má vycházet z aktuální soudní judikatury, žalovaná hodnotí jako značně rezervovanou, ryze formalistickou a nereflektující smysl zákonné úpravy, a to právě při zohlednění relevantních názorů soudní praxe, okolností posuzovaného konkrétního případu a zohlednění nezbytnosti vzít v úvahu širší souvislosti.
9. Podle názoru žalované je principiální odpověď na otázku, zda žalovaná je či není povinným subjektem ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím. Žalovaná má za to, že povinným subjektem není. Jako důvod žalovaná uvedla, že nebyla založena za účelem plnění veřejných cílů, jelikož podstata její existence a jejího fungování spočívá především v podnikání, jehož účelem je dosahování zisku. Zisk žalovaná produkuje vlastní činností, nedisponuje z tohoto úhlu pohledu veřejnými prostředky a ani s nimi nehospodáří. Při hodnocení své povahy, při zvážení znaků veřejné instituce ve smyslu soudní judikatury, je žalovaná přesvědčena, že soudní znaky pro veřejnou instituci v žádném případě nepřevažují.
10. Závěr žalované o tom, že není povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím, současně podporuje i judikatura Ústavního soudu, primárně náleze ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1146/16. Tento náleze považuje žalovaná za stěžejní pro posouzení své povahy jako instituce nikoliv veřejné, tudíž nepodléhající zákonu o svobodném

přístupu k informacím. Ústavní soud v tomto nálezu uvedl, že „*smyslem rozšíření výčtu povinných subjektů podle § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím o pojem „veřejná instituce“ je umožnit, aby se povinnost poskytovat informace vztahovala na co nejširší okruh veřejnoprávních subjektů bez ohledu na jejich právní formu či to, zda je jím vykonávána veřejná správa vrchnostenským nebo nevrchnostenským způsobem. Povahu veřejné instituce zásadně nelze přiznat obchodní společnosti, jejíž postavení se řídí obchodním zákoníkem. Aby mohla být taková obchodní společnost podřazena pod pojem veřejná instituce, muselo by se jednat o subjekt, jehož postavení by bylo co do podstaty stejné bez ohledu na to, zda má formu obchodní společnosti nebo některé z právnických osob veřejného práva. I kdyby takový subjekt plnil veřejný účel, nelze automaticky a bez dalšího usuzovat na povahu tohoto subjektu jako veřejné instituce či instituce veřejnoprávní. Stát bez ohledu na velikost svého podílu v obchodní společnosti může pouze vykonávat svá práva, která mu jako jakémukoliv jinému akcionáři přiznávají předpisy soukromého práva a jeho podíl sám o sobě nic nemění na povaze obchodní společnosti jakožto soukromoprávního subjektu.*“

11. Dále žalovaná uvedla, že žalovaná podniká a její činnost není realizována toliko pro Dopravní podnik hl. m. Prahy, nýbrž vstupuje ve velké míře do smluvních vztahů s řadou jiných, a to i zahraničních subjektů, a dále vykonává totožné činnosti jako jiné zcela soukromoprávní subjekty, tedy subjekty bez účasti státu nebo veřejnoprávní korporace v jakémkoliv rozsahu či smyslu. I v tomto ohledu je pak nutno shledat jednu z okolností konkrétního případu, která ji odlišuje od případu žalobcem v žalobě citovaných.
12. Pokud je smyslem zákona o svobodném přístupu k informacím kontrola nad veřejnými prostředky, pak je nezbytné, aby subjekt, který má podléhat povinnostem ve smyslu tohoto zákona, takové prostředky měl k dispozici a výlučně s nimi nakládal a hospodařil. To není případ žalované. Ani akt založení nebo možnost veřejnoprávní korporace ovlivnit složení některých orgánů takového subjektu nemohou dle žalované sami o sobě bez dalšího založit pro takový subjekt nevýhodu proti subjektu, ve kterém veřejnoprávní korporace nijak nevystupuje ani neingeruje, přestože tyto subjekty vykonávají totožnou činnost a k jejímu výkonu potřebují naprosto shodná oprávnění či znalosti. Žalovaná podniká v určité oblasti a je financována výlučně svým ziskem, jehož dosahuje právě touto podnikatelskou činností. Veřejnoprávní korporace v tomto směru u žalované nevykonává v materiálním slova smyslu a ve světle nálezu Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1146/16 rozhodující vliv. Totožnou činnost jako žalovaná vykonává i kupříkladu společnost DT – Vyhýbkárna a strojírna a. s., která je současně přímým konkurentem žalované. Pokud by žalovaná měla informační povinnosti ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím, vedle by to k zásadnímu ohrožení jejího postavení v rámci hospodářské soutěže a k přímému ohrožení smyslu její existence.
13. Závěrem svého vyjádření žalovaná zdůraznila, že není veřejným zadavatelem podle zákona o veřejných zakázkách, výběr svých smluvních partnerů není povinna realizovat v režimu tohoto zákona, zveřejňuje naprosto minimum smluv v registru smluv dle zákona o registru smluv týkající se provozu a podnikatelské činnosti. Úmyslem zákonodárce přitom je ochrana podnikatelského prostředí a hospodářské soutěže. Žalovaná uzavřela, že náhledy žalobce nemohou vzhledem k uvedené argumentaci žalované obstát, a navrhla, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Replika žalobce

14. Žalobce využil svého práva a bezprostředně před nařízeným ústním jednáním podal k obsahu vyjádření žalované písemnou repliku, v níž znovu zopakoval argumentaci uvedenou v podané žalobě a uzavřel, že žalovaná je veřejným subjektem ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím i přes svoji soukromoprávní povahu, a že vyžádané informace nejsou způsobilé splnit definiční znaky obchodního tajemství. Proto žalobce požaduje, aby soud podle § 16 zákona o svobodném přístupu k informacím – kromě výroku o zrušení napadeného rozhodnutí – uložil dalším výrokem žalované povinnost žalobci požadované informace poskytnout v zákonné lhůtě. Kromě toho navrhl, aby soud vyzval žalovanou k předložení vyžádaných informací a sám posoudil, zda tyto informace představují obchodní tajemství žalované či nikoliv.

Průběh řízení před žalovanou

15. Ze spisového materiálu vyplývá, že žalobce podal dne 20. 9. 2019 u žalované žádost o poskytnutí informace s odkazem na zákon o svobodném přístupu k informacím. Předmětem žádosti bylo poskytnutí následujících informací: žalobce požadoval „*všechny smlouvy uzavřené mezi žalovanou a advokátem JUDr. Květoslavem Hlínou a mezi žalovanou a HSP & Partners advokátní kanceláří v. o. s. za období od roku 2014 do současnosti, s uvedením u každé smlouvy informace o tom, zda je platná a v jakém finančním rozsahu byla čerpána.*“
16. Na uvedenou žádost reagovala žalovaná dopisem ze dne 30. 9. 2019, v němž uvedla, že se nepovažuje za osobu povinnou podle zákona o svobodném přístupu k informacím a požadované informace žalobci neposkytl. Podle jejího názoru vyžádané neposkytnuté informace naplňují také definiční znaky obchodního tajemství, jehož ochranu zákon o svobodném přístupu k informacím výslovně připouští.
17. Proti uvedenému rozhodnutí podal žalobce dne 15. 10. 2019 odvolání, ve kterém - stejně jako v podané žalobě - odkazoval na recentní judikaturu Městského soudu v Praze, Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu. Žalobce uvedl, že u žalované převažují znaky veřejné instituce včetně jejího účelu. Kromě toho poukázal na to, že ochrany obchodního tajemství se může povinný subjekt dovolávat pouze za podmínky, že zároveň uvede, kdo právo k tomuto obchodnímu tajemství vykonává, což žalovaná nesplnila.
18. Reakcí na odvolání žalobce byla odpověď představenstva žalované ze dne 30. 10. 2019, z jejíhož obsahu lze dovodit závěr, že představenstvo žalované zamítlo odvolání a žalobci požadované informace neposkytlo.

Řízení před soudem

19. Při ústním jednání Městského soudu v Praze dne 17. 9. 2020 zástupce žalobce odkázal na obsah písemného vyhotovení žaloby a na vyjádření žalobce.
20. Žalobce ve svém přednesu poukázal na délku řízení o žádosti a rovněž zdůraznil, že z důvodu ekonomie řízení je třeba, aby soud uložil žalované povinnost informace poskytnout, aby se předešlo vydání dalších možná nepřezkoumatelných rozhodnutí a dalších možných soudních sporů, když žalovaná není nijak motivovaná vydat ve věci přezkoumatelné rozhodnutí.
21. Zástupkyně žalované u jednání soudu poukázala především na to, že žaloba opakuje argumentaci, kterou již uvedla během řízení a v podané žalobě. Podle názoru žalované tato nenaplnuje znaky veřejné instituce, žalovaná apeluje především na individuální posouzení

žalobkyně a konkrétních okolností posuzované věci, proto nemůže bez dalšího obstat poukaz na nálezy Ústavního soudu ohledně jiných subjektů. Žalovaná má po realizaci pětistupňového testu za to, že definiční znaky veřejné instituce nenaplňuje, respektive že u ní nedominují. Poukázala na soukromoprávní charakter žalované i na to, že se pohybuje čistě v tržním prostředí. Její akcionář – Hlavní město Praha – však sám o sobě neznámá, že žalovaná není obchodníkem a soutěžitelem, zejména když žalovaná není závislá na veřejných financích a funguje jako jakákoli jiná obchodní společnost. Opačný závěr by pro žalovanou mohl znamenat ohrožení z hlediska hospodářské soutěže a konkurenceschopnosti. Pokud by soud přesto uložil žalované povinnost informace poskytnout, překročil by podle názoru žalované rámec soudní judikatury, když nejprve je třeba posoudit, zda žalovaná vůbec spadá pod režim zákona o svobodném přístupu k informacím a teprve potom by mělo dojít k dalšímu posuzování konkrétních skutečností. Podle názoru žalované není důvodu odchýlit se od dosavadní soudní praxe při posuzování nepřezkoumatelných rozhodnutí.

Posouzení důvodnosti žaloby soudem

22. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení z hlediska uplatněných žalobních námitek a při přezkoumání skutkového a právního stavu, který byl v době vydání napadeného rozhodnutí (ustanovení § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „s. ř. s.“). Věc soud posoudil následovně:
23. Zásadní, a v podstatě jedinou námitkou žalované je, že nesouhlasí se svým zařazením mezi povinné subjekty podle § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím, konkrétně pod pojem „veřejná instituce“.
24. Podle § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím jsou povinnými subjekty, které mají dle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti „státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce.“ Pojem „veřejná instituce“ a tím, zda určitý subjekt lze, nebo nelze pod tento pojem podřadit, řešil v mnoha rozhodnutích jak Nejvyšší správní soud, tak Ústavní soud. Judikatura prošla v tomto ohledu určitým vývojem, který je třeba reflektovat i v rámci posuzovaného případu. Obecně se dá ale říci, že judikatura začala postupně pod pojem „veřejná instituce“ zahrnovat i některé soukromoprávní subjekty, které jsou fakticky pod státním či municipálním vlivem, např. státní podnik (v nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 260/06, dále jen „nález Letiště Praha“) nebo akciovou společnost založenou obcí (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8As 57/2006 - 67).
25. Kritéria, podle kterých soudy posuzují, zda soukromoprávní subjekt spadá pod pojem „veřejná instituce“ a je tedy povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím, byla komplexně vymezena v nálezu Letiště Praha. To, zda bude daný subjekt zařazen pod pojem „veřejná instituce“, pak závisí na posouzení, zda v rámci daného subjektu převažují znaky, které jsou typické pro instituci veřejnou či soukromou. To je nutné posuzovat na základě pěti kritérií. Konkrétně se jedná o: a) způsob vzniku (zániku) instituce, b) hledisko osoby zřizovatele, c) subjektu vytvářející jednotlivé orgány instituce, d) existenci či neexistenci dohledu nad činností instituce a e) veřejného či soukromého účelu instituce.

26. Zároveň pak v rozsudku ze dne 16. 3. 2016, č. j. 2As 155/2015 – 84, Nejvyšší správní soud uvedl, že *„efektivní ovládání akciové společnosti státem je nejvýznamnějším kritériem pro podřazení soukromoprávního subjektu pod pojem veřejná instituce.“* Ostatní kritéria je dle Nejvyššího správního soudu nutné považovat za vedlejší a rozhodující mohou být jen v případech *„nelze-li ovládání společnosti státem zjistit se stoprocentní jistotou“*. Obdobně Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 22. 2. 2017, č. j. 7As 349/2016 – 23, dovodil, že pokud je obchodní společnost ovládána územně samosprávným celkem, spadá taktéž pod pojem „veřejná instituce“.
27. Žalovaná ve svém vyjádření v žalobě obsáhle argumentuje nálezem Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1146/16 (dále jen „nález ČEZ“), ve kterém Ústavní soud rozhodl, že přiznání postavení veřejné instituce některé z osob soukromého práva by znamenalo uložení povinnosti v rozporu s článkem 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, dle kterého *„povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod“*. Je však třeba vzít v potaz i druhou část tohoto nálezu (např. bod 71), kde Ústavní soud jasně zdůrazňuje, že zůstává nedotčena možnost žádat o informace obchodní společnost, ve které je stát, územně samosprávný celek či jiný povinný subjekt jediným společníkem, popř. pokud se všichni její společníci sestávají z těchto povinných subjektů.
28. Tento názor byl potvrzen i v poměrně nedávném nález Ústavního soudu ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 618/18 (dále jen „nález OTE“). Ústavní soud v nález OTE jednoznačně uvedl (bod 16), že *„platí právní názor, podle kterého je veřejnou institucí podle zákona o svobodném přístupu k informacím jakákoliv obchodní společnost, jejímž stoprocentním vlastníkem je stát, případně veřejnoprávní korporace.“* Ústavní soud poukázal na smysl základního práva na informace, které je zakotveno v čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod. Tím je totiž *„umožnit a usnadnit efektivní veřejnou kontrolu výkonu veřejné moci.“* To podle Ústavního soudu zahrnuje mj. i kontrolu hospodaření s majetkovými hodnotami, jež jsou veřejnou mocí přímo nebo nepřímo ovládány.
29. Zbývá tedy posoudit, zda je žalovaná přímo či nepřímo ovládána veřejnoprávní korporací a spadá tak pod pojem „veřejná instituce“ dle zákona o svobodném přístupu k informacím. Podle judikatury (např. již zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7As 349/2016 - 23) může být vliv v obchodní společnosti vykonáván přímo (tj. společnost je přímo založena státem či územně samosprávným celkem), ale i nepřímo (prostřednictvím jiných osob) a to podle § 71 odst. 4 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. V již zmíněném rozsudku č. j. 7As 349/2016 - 23 posuzoval Nejvyšší správní soud situaci, kdy byly informace požadovány po akciové společnosti, která byla ovládána územním samosprávným celkem nepřímo (prostřednictvím jiných obchodních společností). Lze tak přisvědčit žalobci, že v nyní posuzovaném případě je situace obdobná.
30. V posuzovaném případě totiž z veřejně přístupného obchodního rejstříku vyplývá (jak ostatně sama žalovaná uvádí i ve svém vyjádření k žalobě), že žalovaná je akciovou společností, jejímž jediným akcionářem je Dopravní podnik hl. města Prahy, akciová společnost (IČ 00005886). Dopravní podnik hl. města Prahy, akciová společnost, má pak jediného akcionáře, což je Hlavní město Praha (IČ 00064581). Hlavní město Praha je veřejnoprávní korporací, konkrétně územně samosprávným celkem a jako taková má podle § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím postavení povinného subjektu. Z toho vyplývá, že hlavní město Praha je ovládající osobou ve smyslu § 74

zákona o obchodních korporacích. V souladu s judikaturou považuje Městský soud v Praze efektivní ovládní akciové společnosti územním samosprávným celkem za nejvýznamnější kritérium pro podřazení soukromoprávního subjektu pod pojem „veřejná instituce.“ Ostatní kritéria je nutné považovat za vedlejší a v posuzovaném případě tak nejsou rozhodná. Přesto je však zcela nepochybné, že je v posuzovaném případě splněno přinejmenším i třetí kritérium (znak subjektu vytvářejícího jednotlivé orgány instituce). Zásadní vliv na kreaci orgánů žalované má totiž zprostředkovaně (přes Dopravní podnik hl. města Prahy) územně samosprávný celek (hl. město Praha).

31. Městský soud v Praze je proto toho názoru, že žalovaná je povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím, jelikož je stoprocentně ovládána veřejnosprávní korporací, konkrétně Hlavním městem Prahou. Takový závěr jasně vyplývá z výše uvedené judikatury Nejvyššího správního soudu a je v souladu i s nejnovější judikaturou Ústavního soudu (jak s nálezem ČEZ, tak s nálezem OTE).
32. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě (bod 22) namítá, že podstata její existence spočívá v podnikání, jehož účelem je dosahování zisku a nedisponuje tedy veřejnými prostředky a ani s nimi nehospodáří. Tuto námitku je však třeba odmítnout. Již v nálezu Letiště Praha Ústavní soud uvedl, že *„skutečnost, že příslušný subjekt vykonává činnosti výdělečného charakteru, nemůže být sama o sobě argumentem pro odmítnutí povahy instituce jako veřejné.“* Kromě toho je možné poukázat i na § 35 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, podle kterého obec s vlastním majetkem pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, přičemž při plnění svých úkolů chrání veřejný zájem. Toho dosahuje i zakládáním právnických osob podle § 35a tohoto zákona. V posuzovaném případě se jednalo o založení Dopravního podniku hl. m. Prahy (a zprostředkovaně tedy i žalované), u kterého je z povahy tohoto subjektu (zajišťování veřejné dopravy v Praze) zřejmé, že se jedná o uspokojování veřejných potřeb.
33. Kromě toho žalovaná argumentuje i tím, že smyslem zákona o svobodného přístupu k informacím je kontrola nad veřejnými prostředky, přičemž žalovaná s veřejnými prostředky nenakládá (bod 36). Je však třeba vzít v potaz, že od novely zákona o svobodném přístupu k informacím (konkrétně novely provedené zákonem č. 61/2006 Sb.) již není definičním znakem veřejné instituce hospodaření s veřejnými prostředky.
34. Městský soud v Praze rovněž nesdílí obavu žalované, že by v případě jejího podřazení pod povinné subjekty podle zákona o svobodném přístupu k informacím došlo k zásadního ohrožení jejího postavení v rámci hospodářské soutěže a k přímému ohrožení smyslu její existence (bod 37 vyjádření žalované k žalobě). Právo na informace totiž není bezbřehé, což ostatně předpokládá už článek 17 odstavec 5 Listiny základních práv a svobod, podle kterého podmínky a provedení práva na informace stanoví zákon. Zákonodárce ostatně toto právo přímo v zákoně o svobodném přístupu k informacím omezil, mj. pomocí institutu obchodního tajemství.
35. V rozhodnutí o žádosti o informace ze dne 30. 9. 2019 žalovaná uvádí, že není povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím a *„i kdyby hypoteticky povinným subjektem byla“*, tak by alespoň část požadovaných informací poskytnout nemohla vzhledem k naplnění definičních znaků obchodního tajemství. Stejně tak v rozhodnutí o odvolání ze dne 30. 10. 2019 odmítlo představenstvo žalované, že by žalovaná byla povinným subjektem, potvrdilo rozhodnutí ze dne 30. 9. 2019 a opět stručně zmínilo ochranu obchodního tajemství.

36. Lze přisvědčit žalované, že podle § 9 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím není povinný subjekt povinen požadovanou informaci poskytnout, pokud je taková informace obchodním tajemstvím.
37. Pojmové znaky obchodního tajemství jsou potom uvedeny v ustanovení § 504 zákona č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku, dle kterého tvoří obchodní tajemství „*konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení*“. Pokud hodlá žalovaná argumentovat, že požadované informace jsou obchodním tajemstvím, musí se v odůvodnění rozhodnutí o odmítnutí (části) žádosti o informace s těmito definičními znaky řádně vypořádat. Je nutné mít přitom na paměti, že je třeba postupovat v souladu s § 12 zákona o svobodném přístupu k informacím, což v praxi znamená, že předmětem ochrany obchodního tajemství nemůže být obecně určitý dokument jako celek (např. smlouva), nýbrž pouze ty informace v daném dokumentu, které splňují definiční znaky obchodního tajemství. V odůvodnění pak musí žalovaná dostát požadavkům kladeným správním řádem na přezkoumatelnost rozhodnutí (§ 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád). To znamená, že žalovaná musí rozhodnutí být i jen o (částečném) odmítnutí žádosti náležitě zdůvodnit a tím objasnit, v čem spatřuje naplnění všech definičních znaků obchodního tajemství. Nelze tedy odmítnout vydání požadované informace pouze paušálním odkazem na obchodní tajemství.
38. Městský soud v Praze tak dospěl v posuzované věci k závěru, že rozhodnutí žalované ze dne 30. 10. 2019, stejně jako rozhodnutí představenstva žalované ze dne 30. 9. 2019, jsou nepřezkoumatelná pro nedostate důvodů. V obou rozhodnutích bylo totiž uvedeno (kromě obsáhlého odmítnutí toho, že by žalovaná byla povinným subjektem) pouze to, že informace nebyly poskytnuty z důvodu obchodního tajemství. Tento závěr však nebyl nijak odůvodněn, což způsobuje vadu rozhodnutí spočívající v nezákonnosti a důvod pro zrušení rozhodnutí soudem.
39. Soud při svých úvahách nepřehlédl žalobní návrh vycházející z novely zákona č. 106/1999 Sb., provedené zákonem č. 61/2006 Sb. Klíčovým se v tomto kontextu jeví především ustanovení § 16 odstavec 4 citovaného zákona v současném znění, podle kterého při přezkumu rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí o neposkytnutí informace soud přezkoumá, zda jsou dány důvody pro odmítnutí žádosti. Nejsou-li žádné důvody pro odmítnutí žádosti, soud zruší rozhodnutí o odvolání a rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti a povinnému subjektu nařídí požadované informace poskytnout.
40. Jak již uvedl Nejvyšší správní soud například v rozsudku ze dne 31. 7. 2006, č. j. 2A 2/2003 – 73, výklad § 16 odstavec 4 zákona č. 106/1999 Sb. se odvíjí od přezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí. Jinými slovy, soud věcně zhodnotí důvody pro odepření informace uváděné správním orgánem a zváží, zda ospravedlňují neposkytnutí požadované informace. Dojde-li k negativnímu závěru, zruší rozhodnutí a nařídí správnímu orgánu, aby informaci poskytl. Tento postup může ovšem zvolit pouze tehdy, lze-li správní rozhodnutí a jeho důvody přezkoumat. V opačném případě soud napadené rozhodnutí pouze zruší a vrátí správnímu orgánu k dalšímu řízení. Taková situace nastala i v nyní posuzované věci, proto soud neshledal podmínky pro to, aby uložil žalovanému povinnost poskytnout žalobci požadované informace v patnáctidenní lhůtě ode dne, kdy tento rozsudek nabude právní moci.

41. Návrh žalobce, aby soud žalované uložil povinnost poskytnout žalobci požadované informace v souladu s ustanovením § 16 odst. 4 informačního zákona sice je v souladu s právním předpisem, přesto mu městský soud protentokrát nevyhověl, protože v této fázi považuje za předčasné nařídít žalované požadované informace poskytnout. Podstata tohoto sporu spočívala výhradně v rovině právní otázky postavení žalované jakožto povinného subjektu a žalovaná se dosud s ohledem na zaujatý právní názor blíže nezabývala dalšími podmínkami pro poskytnutí informací. Nelze vyloučit, že pro poskytnutí některé z požadovaných informací nebudou splněny podmínky stanovené v zákoně.
42. Je tedy v první řadě na žalované, aby se s ohledem na soudem učiněné právní závěry vyjádřené shora v dalším řízení zabývala charakterem požadovaných informací a rozhodla o žádosti v intencích informačního zákona. Její závěry pak mohou být za podmínek stanovených v zákoně podrobeny správnímu i soudnímu přezkumu.
43. Žalobce v průběhu řízení navrhoval doplnění dokazování předložením požadovaných informací soudu a jejich posouzení soudem. Žalovaná navrhovala důkazy na podporu svých argumentů, zejména výpis žalované z obchodního rejstříku, výpis z obchodního rejstříku přímého konkurenta žalované, společnosti DT-Výhybkárna a strojírna, a. s., a k předmětu činnosti a celkovému charakteru žalované výsledky statutárního zástupce žalované a dalších osob jako svědků.
44. Pokud jde o vypořádání se s těmito důkazními návrhy, Městský soud v Praze předesílá, že podle ustanovení § 52 s. ř. s. soud „rozhoduje o tom, které z navržených důkazů provede, a může provést i důkazy jiné. Soud je vázán rozhodnutím soudů o tom, že byl spáchán trestný čin a kdo jej spáchal, jakož i rozhodnutím soudu o osobním stavu. O jiných otázkách si soud učiní úsudek sám; je-li tu však rozhodnutí o nich, soud z něj vychází, popřípadě tam, kde o nich náleží rozhodovat soudu, může uložit účastníku řízení, aby takové rozhodnutí vlastním návrhem vyvolal.“
45. Soud rozhodl o tom, že další dokazování prováděno nebude. Jak již soud uvedl výše, otázka postavení žalované jako veřejnoprávní instituce a povinného subjektu ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím je otázkou právní a nikoli skutkovou, krom toho předložení a posouzení požadovaných informací soudem by ve svém konečném důsledku znamenalo, že soud vlastní úvahou nahradí činnost povinného subjektu, což není smyslem ani účelem soudního přezkumu. Podmínkami poskytnutí informací se žalovaná dosud nezabývala, podle názoru soudu musí mít možnost uvážit, posoudit a znovu rozhodnout o tom, zda a v jakém rozsahu lze žalobci informace poskytnout. Žalobcem zdůrazňované ustanovení § 16 zákona o svobodném přístupu k informacím ukládá soudu povinnost uložit povinnému subjektu žadateli informaci poskytnout, pokud ovšem neexistují žádné důvody pro - byť i částečné - odmítnutí. V posuzované věci takové podmínky splněny nebyly.

Závěr a náklady řízení

46. Vzhledem k výše uvedenému Městský soud v Praze rozhodl o zrušení žalobou napadeného rozhodnutí a o vrácení věci žalované k dalšímu řízení (§ 78 odstavce 1 a 4 s. ř. s.). Žalovaná musí znovu rozhodnout o žádosti žalobce, přičemž nyní musí vycházet z toho, že je povinným subjektem podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Pokud žalovaná dojde k závěru, že je třeba žádost (i zčásti) odmítnout z důvodu ochrany obchodního tajemství, musí v rozhodnutí řádně specifikovat skutečnosti, ze kterých tento závěr plyne

tak, aby její rozhodnutí bylo případně přezkoumatelné ve správním soudnictví. Žalovaná je v dalším postupu vázána právním, názorem soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odstavec 5 s. ř. s.).

47. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce měl v této věci úspěch, náleží mu proto právo na náhradu účelně vynaložených nákladů. Náhrada nákladů řízení v celkové výši 15 342 Kč představuje žalobcem zaplacený soudní poplatek z podané žaloby ve výši 3 000 Kč a náklady na zastoupení advokátem Mgr. Filipem Hajným, tj. tři úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby a účast na jednání před soudem) po 3 100 Kč za úkon podle § 11 odst. 1 na základě § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bod 5 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů, a tři režijní paušály po 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Jelikož zástupce žalobce doložil, že je plátcem DPH, zvyšují se náklady řízení za zastoupení ve smyslu § 57 odst. 2 s. ř. s. o 21 %, tj. o 2 142 Kč.

P o u č e n í

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách www.nssoud.cz.

V Praze dne 17. září 2020

Mgr. Marek B e d ř i c h ,

